

MINNESANTECKNINGAR

HMK Referensgruppsmöte

DATUM 2021-10-14

PLATS SKYPE

1. Inledning och presentation av deltagarna

Birgitta Rydén; HMK:s samordnare, hälsade alla hjärtligt välkomna, och kunde konstatera att det även denna gång är många som anmält sitt intresse för att delta på referensgruppsmötet.

2. Aktuellt från intressenter i referensgruppen

2.1 Fältkoder för samhällsbyggnad samt leveransformat för digital grundkarta

Per-Åke Jureskog, Metria beskriver Metrias syn på fältkoder för samhällsbyggnad samt leveransformat för digital grundkarta i ord och [presentation](#).

Per-Åke påvisar att det finns några objekttyper som dokumenteras olika inom kommunala uppdrag i jämförelse med Trafikverksprojekt samt projektering och byggande.

Önskvärt vore om man i fält kan använda i stort sett samma kodlista för både kommunala ändamål samt vid projektering och i Trafikverksprojekt. Det skulle vara en vinst för mätpersonal samt för efterbearbetning och datautbyte.

Per-Åke lyfter också problem med att överföringsformat för en digital grundkarta inte är specificerat och att programleverantörerna inte har något att hålla sig till.

2.2 Kurskompendium

Jonas Ågren, Högskolan i Gävle berättade att en uppdatering har gjorts av kurskompendiet: ["Geodetisk och fotogrammetrisk mättnings- och beräkningsteknik"](#).

Kapitel 1-11 har gått igenom noga och reviderats.

Endast mindre ändringar har gjorts för kapitel 12-15. För att göra en ordentlig genomgång av dessa krävs lite extra medel.

3. HMK-aktiviteter – Vad har hänt under 2021?

3.1. Fokusgrupp: Stöd för nationella specifikationer

Johan Linjer, Lantmäteriet berättade vad som hänt inom fokusgruppen. Gruppen har tittat på hur olika typer av dokumentation hänger ihop:

- HMK
- Nationella specifikationer
- Mättningsanvisningarna
- Nationella ramverk
- Vägledningar

Framöver kommer gruppen att:

- Diskutera begrepp
- Se över vilka hänvisningar eller kopplingar som borde finnas mellan HMK-dokument och Nationella specifikationer
- Se över vilka HMK-dokument som behöver harmoniseras med varandra
- Fundera över harmonisering mellan HMK-dokument och mättningsanvisningarna

3.2. Fokusgrupp: Geodesi

Lars Jämnäs, Lantmäteriet redogjorde för vad som diskuterats inom fokusgruppen samt även vad som är planerat för geodesihandböckerna.

Från och med i år genomgår alla HMK-handböcker en enhetlig översyn. I denna översyn ingår redaktionell granskning, omvärldsbevakning samt insamling och prioritering av synpunkter från användare och sakkunniga. Även viss teknikutveckling kan ingå. Översynen pågår oktober ut.

Flera geodesihandböcker kommer att uppdateras till version ”2021”, med remissperiod som startar i mitten av november.

En webbkurs för Detaljmätning med GNSS planeras. Fokusgruppen har bidragit med vad de tycker är viktigt att ha med i webbkursen. Kursen kommer att ingå i Lantmäteriets kursutbud från 2022.

3.3 Fokusgrupp: MBK – Kommunalteknik

Ulf Eriksson, Lantmäteriet påvisade exempel på ämnen som kan tas upp inom fokusgruppen: primär-/baskarta, grundkarta, nybyggnadskarta, utställning, lägeskontroll.

Fokusgruppen har haft ett möte där deltagarna talade om vilka förväntningar de har på fokusgruppen. Mötets speciella fråga handlade om nybyggnadskarta.

3.4 Fokusgrupp: Kravställning & Upphandling

Lena Morén, Lantmäteriet berättade vad som hänt inom denna fokusgrupp. Det har varit tre möten där man bl.a. diskuterade:

- drönare
- beskrivning av kravställning och upphandling med stöd av geodesi- och geodatahandböckerna
- tagit fram förslag på användarenkät för att fånga behov av kravställning och upphandling
- genomgång av kommande webbkurs

3.5. Fokusgrupp: Geodatakvalitet

Lars Malmevik, Lantmäteriet presenterade sig som teamledare för Teamet som kallas Referensdokument. I det ingår HMK-Introduktion, HMK-Geodatakvalitet samt HMK-Ordlista.

Fokusgruppen har haft tre möten. Den första var mer en presentation av deltagarna och de fick lyfta fram sina förväntningar på fokusgruppen. Det andra mötet genomfördes som en övning där vi lyfte upp ämnen för diskussion och för uppdatering av handboken för Geodatakvalitet. I det tredje mötet fördes diskussioner och gruppen försökte att rangordna de ämnen som kommit upp.

Ytterligare fokusgruppsmöten är planerade i november och i februari.

En första version av webbkurs för HMK - Geodatakvalitet planeras att släppas under året, med en uppdatering under nästa år.

4. Frågor till referensgruppen

En tre-frågor-enkät genomfördes via Skype. En översiktlig vy av svaren redovisas, samt från vilken typ av organisation som svaret lämnats

1. Vilka stora utmaningar ser du inom din bransch under kommande treårsperiod?

Myndighet

- Kvalitetsmärkning av information. Viktigt idag och ännu viktigare framöver
- 3D tillämpningar inom samhällsbyggnadsprocessen
- En stor utmaning är att lyckas med Smartare samhällsbyggnadsprocess (SSB) vad gäller standard, överföringsformat, metadata, kvalitet, m.m. Det gäller att komma i mål. Vi är på väg och på gång.
- Roller och ansvar vid samverkan. Det uttalas behov av att någon (Lantmäteriet som samordnare) bestämmer i vissa frågor. Det finns hur som helst behov av att branschen ensas i vissa frågor och att det finns organisation för det.

Kommun

- Utbyte av geodata (inkl. attribut om ursprung etc.) mellan olika aktörer
- Kompetensförsörjning. Gå från 2,5D till 3D geodata
- Drönarflygning i tät bebyggelse med kontroll på kvalitetsaspekterna
- Anpassning till mättningsanvisningarna
- Kvalitetshöjning på fastighetsgränser
- Små kommuners problem med ekonomi för alla nya leverans- och lagringsformat. DP, GK, Byggnader m.m.
- Att kommunen vill utveckla en mer digital samhällsbyggnadsprocess snabbare med nationella standarder än vad det kommer att vara möjligt att ta fram nationella specifikationer – Hur ska vi då göra? Vänta eller köra ett eget race?
- Höja kvalitet på gränser/gränspunkter då så mycket är beroende av hög kvalitet. Exempelvis för digital detaljplan.
- Grundkarta för digital detaljplan. Att kvaliteten blir vad planhandläggaren förväntar sig, så att det går att fastighetsbilda från detaljplanen samt att planbestämmelserna inte hamnar i t.ex. flygfotograferade hustak.
- Ökat behov av standarder med ökad överföring av data mellan olika parter.
- Lantmäteriets bildgranskning tar i vissa fall flera månader vilket snart gör det ohållbart att planera verksamhet med flygfotografering som är en viktig hörnsten. Vi har fall nu där vi väntat 2,5 månad.
- Det bakslag som vi fått genom den nya lagstiftningen för drönarflygningar som gjort det är näst intill omöjligt att arbeta på det sätt som vi gjort tidigare och att det verkar väldigt svårt att få ett tillstånd från Transportstyrelsen för att kunna flyga på samma sätt
- Digitalisering av grundkartor och det arbete med att utreda och mäta in fastighetsgränser som följer.

Statligt bolag

- Att få tillräcklig kompetensförsörjning inom vårt område

Konsult

- En ständig utmaning är olika krav från olika beställare på leveransen (format/attribut/metadata).
- Att få till leveranser i alla olika format när man jobbar i olika program och skall leverera till olika.
- Rekrytering är en stor utmaning. Första steget är att hitta någon som vill ansöka. Att dessutom hitta någon med tillräcklig kompetens för att arbeta självständigt är väldigt svårt.
- Problemet med otydliga tillstånd för drönarflygning påverkar i högsta grad även oss konsulter.

2. Skulle du vilja vara med och tycka till om de kurser som nu tas fram? Vilken/vilka kurser i så fall?

Här anmälde sig, väldigt glädjande, flera personer att bidra till en eller flera kurser. *Är fortfarande inte för sent att anmäla ditt intresse.*

3. Fråga om ytterligare HMK-kurser

HMK:s kursutbud för 2022 ser ut så här:

- HMK: En introduktion
- HMK: Geodatakvalitet
- HMK: Stöd vid upphandling
- HMK: Detaljmätning med GNSS
- HMK: Digital grundkarta

Vilka ytterligare HMK-kurser tycker du är viktigast att ta fram till 2023?

- Det finns redan en digital kurs av Lantmäteriet som heter "Juridiska Vägledningar".
- Geodetisk infrastruktur med specifikt fokus på stomnätsmätning
- Fotogrammetri med fokus på bearbetning och kartering i bilder från drönare. HMK-Fotogrammetri är särskilt viktigt i brist på arbete med kurskompendiet.
- Geodetisk infrastruktur med fokus på referenssystem
- Fotogrammetri med fokus på drönare
- Fotogrammetrisk detaljmätning (drönare)
- Terrester detaljmätning

5. HMK:s förnyade webbsidor

Birgitta gick igenom de förnyade [webbsidorna](#).

6. Kommande möte

Nästa referensgruppsmöte kommer att bli i februari/mars 2022.

Gruppens önskemål: Undvik tidpunkt under sportloven. Kallelse kommer.

Alla är hjärtligt välkomna att anmäla föredrag/presentationer eller komma med input till diskussionspunkter till kommande referensgruppsmöten.

7. Avslutning

Tack till alla deltagare!

Och ett särskilt tack till Per-Åke och Jonas för deras presentationer!

HMK:s nästa nyhetsbrev kommer under hösten.

Om ni har några frågor eller synpunkter: skicka till HMK:s brevlåda hmk@lm.se.